

Curtea de Apel Galați. Recalificarea unui apel tardiv în cerere pentru redeschiderea procesului penal pentru judecată în lipsă

(Decizia penală nr. 997/A/30.10.2025 a CA Galați, Secția penală)

Av. Petrea Alexandru-Valentin, Baroul Galați

Curtea de Apel Galați, Secția penală, a pronunțat recent o decizie prin care a respins un apel împotriva unei sentințe penale a Judecătoriei Galați ca tardiv (fiind respinsă concomitent și cererea de repunere în termenul de apel), dispunând totodată recalificarea apelului drept cerere de redeschidere a procesului penal pentru judecată în lipsă, prevăzută de art. 466 și urm. C. proc. pen., cu consecința trimiterii spre soluționare la Judecătoria Galați.

În fapt, inculpatul, neaflându-se în țară pe parcursul procesului penal, nu a cunoscut prin niciun mod faptul existenței unui proces penal împotriva sa pentru comiterea faptei penale de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, faptă prevăzută de art. 336 alin. (1) C.pen., săvârșită în data de 06.09.2022. Astfel, nu și-a putut manifesta din motive obiective poziția procesuală în timpul urmăririi penale sau a judecății, dar nici să solicite încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției ori să ceară judecarea cauzei în baza procedurii simplificate a recunoașterii învinuirii.

În condițiile în care nu a avut nici posibilitatea să-și exprime acordul pentru prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, iar instanța de judecată s-a orientat spre pedeapsa închisorii, s-a aplicat o pedeapsă privativă de libertate în regim de executare, mai exact un an de închisoare, fără posibilitatea amânării aplicării pedepsei sau a suspendării pedepsei cu închisoarea sub supraveghere.

Sentința penală a fost pronunțată în data de 01.07.2025, fiind considerată comunicată în data de 17.07.2025 atât prin transmiterea acesteia la ultimul domiciliu oficial, cât și prin afișare la ușa instanței și la unitatea sanitară la care exista suspiciunea că ar fi fost internat condamnatul. În baza art. 551 pct. 2 lit. a C. proc. pen., sentința penală a rămas definitivă la împlinirea termenului de 10 zile pentru formularea apelului, mai exact la 29.07.2025, emițându-se în acest sens un mandat de executare a pedepsei închisorii.

La revenirea în țară, condamnatul a fost depistat de organele de poliție și încarcerat în baza respectivei sentințe penale definitive în data de 21.08.2025. În baza art. 411 alin. (1) și (3) C. proc. pen., acesta a formulat apel pe 17.09.2025 împotriva respectivei sentințe, împreună cu o cerere de repunere în termenul de apel și de suspendare a executării pedepsei penale aplicate până la soluționarea definitivă a cauzei penale. A invocat faptul că nu i s-a comunicat sentința penală pusă în executare până la data încarcerării, în condițiile în care nici nu a cunoscut existența procesului penal până la acea dată și, deci, nu a putut influența în vreun fel derularea sa prin exercitarea corespunzătoare a dreptului la apărare. În ceea ce privește depășirea termenului de apel de 10 zile de la data încarcerării și comunicării sentinței, a invocat drept motiv intervenirea unei stări de depresie și dezorientare provocată de tranziția de la statutul de persoană liberă la cel de deținut, care l-a pus în imposibilitate temporară să-și exercite în mod util drepturile procesuale.

Curtea de Apel Galați a decis respingerea apelului ca tardiv, fiind respinsă în mod implicit cererea de repunere în termenul de formulare a apelului. S-a apreciat că infracțiunea comisă a fost una flagrantă, în sensul că a fost constatată prin oprirea inculpatului în trafic aflat în stare de ebrietate (06.09.2022, ora 12:40), fiind testat în mod corespunzător de organele de poliție și apoi fiind condus la o unitate sanitară în vederea prelevării probelor biologice relevante, reieșind că avea o îmbibație alcoolică de 3,18 g/ l alcool pur în sânge la ora 13.10 și de 2,87 g/l alcool pur în sânge la ora 14.10, deci peste limita legală minimă incriminatorie de 0,80 g/l alcool pur în sânge.

La momentul constatării infracțiunii flagrante, făptuitorul și-a manifestat acordul de a fi citat la domiciliul său din Municipiul Galați, după care acesta nu a mai fost găsit la domiciliul indicat pe parcursul urmăririi penale, deși a fost citat în mod repetat și cu mandate de aducere. S-a considerat de către Curtea de Apel Galați faptul că procedura de citare a fost legal îndeplinită prin citarea sa la locul de domiciliu, având în vedere acordul său prealabil de a fi citat acolo. S-a constatat că s-au efectuat și acte de căutare la nivel național, fiind citat inculpatul inclusiv la o altă adresă care a apărut activă pentru o perioadă în baza de date a evidenței persoanei, situată în Municipiul Satu Mare.

În aceste condiții, s-a considerat de către Curtea de Apel Galați că sentința Judecătoriei Galați a fost comunicată în mod legal la domiciliul din acte al inculpatului în data de 17.07.2025, rămânând definitivă la 29.07.2025. În mod implicit, odată cu respingerea apelului ca tardiv s-a respins și cererea de suspendare a executării pedepsei cu închisoarea până la judecarea definitivă a cauzei penale.

Totuși, în acord cu prevederile legale și cu echitatea procesuală, s-a procedat de către instanța de apel la recalificarea apelului respins ca tardiv prin considerarea acesteia drept o cerere de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate, prevăzută de art. 466 și urm. C. proc. pen. Era respectat și termenul de o lună prevăzut de art. 466 alin. (1) pentru formularea sa, în sensul că sentința penală a fost comunicată pe 21.08.2025, iar cererea de apel recalificată a fost formulată pe 17.09.2025.

Rațiunea recalificării a constat în invocarea de către inculpat a desfășurării urmăririi penale și judecării la prima instanță în lipsa sa, fapt ce corespunde cu ipoteza aferentă cuprinderii în legea procesuală penală a căii de atac a redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate. Cererea recalificată, împreună cu dosarul aferent, a fost transmisă către Judecătoria Galați, Secția penală, aceasta fiind competentă, în baza art. 467 alin. (1) C. proc. cpen., să o soluționeze.

Totuși, se poate aprecia că a fost o eroare să se formuleze apel în loc de a se formula de prima dată această cale extraordinară de atac? Un argument în defavoarea acestei opinii ar consta în faptul că se exercită mai întâi căile ordinare de atac (în cazul nostru apelul), iar apoi, în cazul respingerii acestora și a invocării motivelor specifice prevăzute de lege, căile extraordinare de atac. Aceasta este și logica prevăzută de topografia prevederilor legale ce reglementează căile de atac în Codul de procedură penală actuală, mai întâi fiind reglementate apelul și contestația (căi ordinare de atac), iar apoi căile extraordinare de atac, printre care și cererea de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate.

De asemenea, Codul de procedură civilă prevede în mod expres prioritatea căii ordinare de atac a apelului față de cele extraordinare, prevăzând că este inadmisibilă formularea acestor din urmă căi de atac cât timp calea de atac a apelului este deschisă părților interesate. În Codul de

procedură penală nu este prevăzută o normă prin care să se reglementeze acest aspect, fiind rezonabil să se considere că se aplică regula de drept comun prevăzută de Codul de procedură civilă, aceasta constituind dreptul comun pentru toate situațiile procesuale nereglementate din procedurile speciale, inclusiv cea penală.

Pe de altă parte, formularea unei cereri de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate, mai ales când este vorba de atacarea unei hotărâri de primă instanță, are efectul de a conserva principiul dublului grad de jurisdicție, consacrat de art. 2 alin. (1) din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Prin admiterea unei cereri de redeschidere a procesului în baza art. 466 și urm. împotriva unei sentințe penale a primei instanțe, judecata s-ar relua de la această fază a procesului penal, inculpatul având apoi posibilitatea să ceară reexaminarea cauzei penale prin formularea unui apel pe fond împotriva sentinței penale a primei instanțe. Dimpotrivă, dacă se obține repunerea în termenul de apel în baza art. 411 C. proc. pen. și se judecă direct în apel cauza cu participarea personală a inculpatului, în condițiile în care acesta a lipsit de la prima instanță, acesta pierde un grad de jurisdicție, hotărârea dată în apel fiind definitivă, astfel cum prevede art. 551 pct. 4 C. proc. pen. (dacă se respinge apelul) sau art. 552 alin. (1) din aceeași reglementare (dacă s-a admis).

De asemenea, spre deosebire de recursul în casație ori de contestație în anulare pentru motivele prevăzute de art. 426 lit. a, c-h C. proc. pen., cererea de redeschidere a procesului penal pentru judecata în lipsă se poate formula și împotriva sentințelor rămase definitive pronunțate de prima instanță, nu doar împotriva deciziilor penale pronunțate în apel, textul de lege prevăzut de art. 466 alin. (1) C. proc. pen. prevăzând că pot fi atacate hotărârile definitive la nivel general, indiferent de faza procesuală în care au fost pronunțate (fond sau apel). Desigur, dacă legea procesuală penală nu distinge, nici interpretul nu ar trebui să distingă între cele două tipuri de hotărâri penale ce pot face obiectul căii de atac extraordinare de atac prevăzute de art. 466 și urm. C. proc. pen., adică sentința penală a primei instanțe sau decizia penală a instanței de apel.

În legătură cu speța în cauză, Judecătoria Galați, soluționând cererea de redeschidere a procesului penal judecat în lipsa inculpatului, a admis-o și a procedat la desființarea sentinței penale inițiale, dispunând reluarea judecării și stabilind un termen în acest sens. Având în vedere că s-a solicitat, în baza art. 469 alin. (2) C. proc. pen., și suspendarea executării pedepsei penale privative de libertate aplicate inițial, s-a pronunțat și această măsură procesuală, dispunându-se punerea de îndată în libertate a inculpatului.

În concluzie, deși descurajantă inițial, respingerea ca tardivă a unei cereri de apel a condus în cele din urmă la redeschiderea procesului penal și la suspendarea executării pedepsei privative de libertate, fiind nevoie însă de recalificarea căii ordinare de atac a apelului într-o cale extraordinară de atac, pliată exact pe motivele invocate în apel, mai exact cea prevăzută de art. 466 și urm. C. proc. pen.